

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 30.04.2012 r.

RPO-548427-IV/07/MK

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Pan Jarosław Gowin
Minister Sprawiedliwości

dot. DL-P-II-456-34/08

Szanowny Panie Ministrze

Nawiązując do wcześniejszej korespondencji w sprawie wysokości opłaty stosunkowej uiszczanej przy egzekucji komorniczej (rozpoczętej w 2008 r. pismem Rzecznika z 23 maja 2008 r. o numerze 548427-IV/07 i kontynuowanej odpowiedzią Ministra z 23 lipca 2008 r. o numerze DL-P-II-456-34/08), prowadzonej z Pana poprzednikami na sprawowanym urzędzie uprzejmie informuję Pana Ministra, że w praktyce pojawiły się nowe wątpliwości co do zakresu stosowania art. 49 ust. 1 zd. 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1376), tj. możliwości stosowania obniżonej, ośmioprocentowej stawki opłaty.

W wyniku wymiany pism art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji uległ zmianie, mocą ustawy z 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2010 r., Nr 40, poz. 228). Rozszerzeniu uległ krąg tych postępowań egzekucyjnych, w których komornik pobiera opłatę stosunkową w wysokości 8% wartości wyegzekwowanego świadczenia - o postępowania, w których egzekucja dokonywana jest ze świadczenia z ubezpieczenia społecznego, jak również wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zasiłku dla bezrobotnych, dodatku aktywizacyjnego, stypendium oraz dodatku szkoleniowego.

W odpowiedzi z 23 lipca 2008 r. Pan Podsekretarz Stanu Zbigniew Wrona poinformował, iż „Należy jednak podkreślić, że ewentualne prace legislacyjne musiałyby

uwzględnić również nie wymienione w piśmie składniki majątkowe, które z uwagi na uproszczony sposób egzekucji wymagałyby objęcia obniżoną składką. Dotyczy to emerytur i rent wypłacanych z KRUS, zasiłków dla bezrobotnych, czy też innych zasiłków z ubezpieczenia społecznego".

W jednej ze spraw, na które obywatele zwrócili uwagę Rzecznika, sąd, do którego obywatel zwrócił się ze skargą na czynności komornika, pobierającego - pomimo nowelizacji ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, wprowadzającej ośmioprocentową stawkę przy egzekucji ze świadczenia z ubezpieczenia społecznego - piętnastoprocentową opłatę, oddalił skargę (kopia postanowienia w załączeniu). Sąd powołał się na fakt, iż skarżący pobiera świadczenie na podstawie ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r., Nr 8, poz. 67 ze zm.), które - zdaniem sądu - nie jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, lecz świadczeniem z zaopatrzenia społecznego; tym samym, zdaniem sądu, do świadczenia tego i analogicznych nie stosuje się wprowadzona w 2010 r. nowa, niższa stawka opłaty stosunkowej.

Zdaniem Rzecznika, egzekucja komornicza ze świadczeń określonych w wyżej wymienionej ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy także powinna być objęta niższą ośmioprocentową opłatą stosunkową bowiem świadczenia te są co do istoty tożsame ze świadczeniami z ubezpieczenia społecznego, zaś ustawa z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy i ich rodzin w swej treści wielokrotnie odwołuje się do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i używa określenia „ubezpieczenie”. W art. 11 ustawa ta jasno stanowi, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

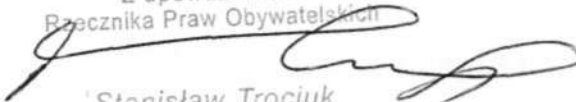
W uzasadnieniu sądu podniesiona została także inna wątpliwość, związana z brakiem w ustawie z 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji przepisów intertemporalnych dotyczących stosowania nowej, niższej stawki w postępowaniach egzekucyjnych wszczętych przed datą wejścia w życie ustawy

nowelizującej. Sąd stwierdził, iż w takim wypadku powinno się stosować przepisy dotychczasowe, ustalające stawkę opłaty stosunkowej na 15%. Stanowisko takie sąd wiąże z § 30 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2002 r., Nr 100, poz. 908), wywodząc z niego, że „brak przepisów intertemporalnych w ustawie sprawia, że ustawa nie wywiera wpływu na stosunki powstałe przed jej wejściem w życie”. Stanowisko to nie wydaje się jednak prawidłowe, jeśli wziąć pod uwagę to, że ustawa nowelizacyjna wprowadzana jest zwykle w razie dostrzeżenia błędu legislacyjnego bądź stwierdzenia konieczności zmiany sytuacji podmiotu objętego danym przepisem na korzystniejszą zaś § 31 wspomnianego rozporządzenia jako wyjątek wprowadza możliwość zachowania czasowo w mocy przepisów dotychczasowej ustawy, zaś zasadą jest obowiązywanie ustawy nowej. Takie jest również stanowisko doktryny: „W przypadku braku takich przepisów przyjmuje się, że ustawodawca zdecydował o bezpośrednim działaniu nowej ustawy. Jeśli więc zamiarem ustawodawcy nie jest objęcie nowymi przepisami następstw zdarzeń powstałych przed wejściem w życie nowego prawa, musi to znaleźć wyraźne odzwierciedlenie w treści przepisów przejściowych” - Grzegorz Wierczyński, „Redagowanie i ogłaszanie aktów normatywnych. Komentarz”, Oficyna 2009, komentarz do § 31 rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. Podobnie wypowiedział się Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie w wyroku z 23 stycznia 2008 r. (sygn. akt II SA/Sz 912/07): „W sytuacji, kiedy prawodawca nie wypowiada się wyraźnie w kwestii przepisów przejściowych, należy przyjąć, że nowa regulacja prawna ma z pewnością zastosowanie do zdarzeń prawnych powstałych po jej wejściu w życie, jak również do zdarzeń, które miały miejsce wcześniej, lecz trwają dalej, po wejściu w życie nowych regulacji”.

Na podstawie art. 12 pkt 2, art. 16 ust. 1 oraz art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Ministra o zbadanie sprawy pod kątem ewentualnego występowania rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych związanych ze stosowaniem art. 49 ust. 1 zd. 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w sytuacjach podobnych do opisanej powyżej. Uprzejmie proszę także o rozważenie zasadności przesądzenia wątpliwości interpretacyjnych przez kolejną

interwencję legislacyjną i nowelizację art. 49 ust. 1 zd. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, wprowadzającą do treści tego przepisu również inne świadczenia (np. z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy i żołnierzy zawodowych), które są tożsame co do funkcji ze świadczeniami z ubezpieczenia społecznego.

Z prośbą o skierowanie

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich